

ŞİRİN XANIM KƏRİMBƏYLİ
ŞADİMAN

TAĞAYIM
(*Poema*)

ADİLOĞLU
Bakı - 2010

Redaktor: Bəydadaş CƏFƏRLİ

**Kitaba göstərdiyi maddi və mənəvi dəstəyə görə həyat
yoldaşım Abdullov Əli Əli oğluna
minnətdaram.**

Şirin xanım Kərimbəyli Şadiman. Tağayım (*poema*)
Bakı, «Adiloğlu» nəşriyyatı, 2010, 56 səh.

Şirin xanım Şadiman bir neçə müxtəlif məzmunlu dəyərli kitabların müəllifidir. Həm də Şirin xanım Kərimbəylinin özü haqqında onun yaradıcılığını, dünyaya və poeziyaya baxışlarını əhatə edən kitab yazılıb oxuculara təqdim olunub. Bu kitabı isə Şairə doğulub-böyüdüyü, boya-başa çatdığı, uşaqlığını, gəncliyini xatirəsində əziz saxladığı Tağay kəndi haqqındakı poemasıdır.

Əminəm ki, digər kitabları tək oxucular müəllifin bu kitabını da sevə-sevə oxuyacaqlar. Xanım şairə bu kitabı ilə hər oxucusunu onların doğma kəndlərinə xəyal karvanı ilə çəkib aparacaq.

Mahiyyəti etibar ilə «Tağayım» kitabına mən bu mənada Karvanbaşı–Sarvan deyərdim.

K $\frac{4705000000}{121-2010}$ qrifli nəşr

ÖN SÖZ

Oğulun, igidin, ərənin taleyinə doğma torpağı, ana vətəni, ulu yurdu qorumaq, müdafiə etmək, qayğısına qalmaq yazılıbdırsa, qızın, el gözəlinin, zərif məxluqun qismətinə, bəxtinə, alın yazısına ata ocağının nisgili, həsrəti, ayrılığı düşür. Çünki el gözəli pərvazlanıb quş təki başqa budağa qonur, başqa ocağın çırağını yandırır. Odur ki, qızların vücudu ər ocağında, xəyalı, ruhi, gənclik xatirələri, uşaqlıq illərinin həsrəti ata ocağında, doğulub boya-başa çatdığı yurdda qalır. Amma, bu nisgildə, həsrətdə ürək göynədən, qəlb qıran, könül sökən ayrılıq acısı olmur. Çünki belə həsrət alın yazısıdır. Qədərdən, qismətdən qaçmaq olmur. Necə ki, Tağay həsrəti Şirin xanım Şadimanın taleyinə yazılıb. Lakin bu el qızı elinə, yurduna, doğma ata ocağına, uşaqlıq illərinin xatirəsilə, gənclik illərinin xəyalları ilə elə nəcib tellərlə, zərif duyğularla kövrək ilmələrlə bağlanıb ki, bu nisgil faciə yox, nağılvari həyat tərzidir. Şirin xanım Kərimbəyli tarixin həyat sərgisinə, xatirə qalareyasına təqdim etdiyi ömrün anlarını, həyatın dolaylarını elə ustalıqla, elə

məharətlə qələmə alır ki, «Tağayım» poeması qələm məhsulu olmaqla bərabər, həm də fırçadan, rəngdən, kətandan ibarət canlı tabloya çevirə bilib. Oxuduqca göz önündə canlanın Tağay kəndi simvolik olaraq hər kəs üçün doğmalaşır. Başlı qarlı dağlar, qəngarəng çəmənələr, yaşıl ormanlar, nəğməkar kənd çayları, pıçıltılı, şırıltılı bulaqlar, tale yol kimi enişli, yoxuşlu kənd yolları hər kəsin gözləri önündə təkrar-təkrar canlanır. Qeyrət qalalı qocalar, dastanlaşmış babalar, bayatılaşmış nənelər, qılinc qollu, qalxan sinəli kənd igidləri, çeşmə gözlü, ürəkək baxışlı, lələ yanaqlı, püstə dodaqlı, el-oba gözəlləri hər kəs üçün doğmalaşır, müqəddəsləşir... Şirin xanımın sənətkarlığı bu poetik lövhələləri yaratmaq bacarığındadır. Poemasını bir nəfəsə oxudum. Amma gəncliyə xatirələr, cavanlığa səyahətlər, bu günün zirvəsindən dünənə baxmaq, ötən günlərə boylanmaq zaman-zaman fəsillərlə bizi o günlərə aparacaq.

Tağay kəndi Xəzərdən perik düşmüş qağayıdır elə bil. Qanadlarının gərib Şabran torpağına, onun səmasına əbədi mühğr vurub. Tuğay, Tağay, tağ ay, qağayı ruhlu bu kənd Məshəti, Natəvan ruhlu Şirin xanımın Şadimanın şirin nisgilmə ata ocağıdır.

Böydadaş CƏFƏRLİ
AYB-nın üzvü

TAĞAYIM **I HİSSƏ**

Salam olsun şövkətüzə, elüzə
Şəhriyar

Səndə qalib uşaqlığın illəri,
Əndirmənin ilan mələr çölləri,
Yaşadların şirin-şəkər dilləri,
Qızlar gəlsin bulağına, Tağayım,
Səsim yetsin qulağına, Tağayım.

Şən açılan sabahımın özüsən,
Mənim üçün bu dünyanın üzüsən,
Dodağımın çiçək dilli sözsən,
Çiçəklərdən tül toxuyan, Tağayım,
Gecə-gündüz gül qoxuyan, Tağayım.

Anam Xəzər tellərini hörəndə,

Səhər şəhin bağ-bağçaya sərəndə,
Üzümündən, əncirindən dərəndə,
Dad qalardı dilimizdə, Tağayım,
Şirələnmiş əlimizdə, Tağayım.

Gilavarın arxasınca uçardıq,
Çay aşığı dəli kimi qaçardıq,
Qayalara qayadan yol açardıq,
Göy Xəzərdən gün qalxardı, Tağayım,
Gilgilçayı lal axardı, Tağayım.

Asmakörpü çay üstündə durardı,
Qızmar Günəş başımıza vurardı,
Körpə qızlar gəlin-evcik qurardı,
Körpü üstə oynayırdıq, Tağayım,
Qarısqatək qaynayırdıq, Tağayım.

Gün çıxanda adamların hay-hoyu,
Ötürərdi heyvanları gözboyu,
«Kəndyeri»nə ot çıxardı dizboyu,
Biz də quzu otarardıq, Tağayım,
İsti düşdü yatırardıq, Tağayım.

Hərə bir gün çobanlığı dadanda,
Al səhərin gül havasın udanda,
Quşlar nəğmə oxuyardı hər yanda,
Gün doğardı canımızda, Tağayım,
Alışardı qanımız da, Tağayım.

Çıraqqala dumanlardan çıxanda,
Məsud, məğrur bizə tərəf baxanda,
Uzaqlarda qəfil şimşək çaxanda,
Biz də qorxub qaçışardıq, Tağayım,

Kəpənək tək uçuşardıq, Tağayım.
Bilməz idik xəstəlik nə, mərəz nə?
Dava-dalaş, umu-küsü, qərəz nə?
Dürməclərdik şor-lavaşı, çərəz nə?
Göz olardı el nəzəri, Tağayım,
O illərin yox bənzəri, Tağayım.

Bir zamanlar sellər dağdan gələrdi,
Gilgilçayı kəndi iki bölərdi,
Suya düşən qoyun-quzu mələrdi,
Sel bilməzdi bağça-bostan, Tağayım,
Ötənlərin özü dastan, Tağayım.

Elin ağzı kəndi belə öyərdi,
«Yuxarıbaş », « Aşağıbaş » deyərdi,
Novruz oldu, bir-birinə dəyərdi,
Gur tonqallar alışardı, Tağayım,
Uşaq, böyük yarışardı, Tağayım.

Ətirliydi kəndin gözəl yazları,
Alyanaqlı, ucaboylu qızları,
Yandırardı oğlanları nazları,
Coşdurardı diləkləri, Tağayım,
Oxşayardı ürəkləri, Tağayım.

Uşağlığım zamanımın qoynunda,
Taleyimiz fələk qoyan qanunda,
Mat qalmalı rüyaların oynunda,

Ram edərdi qorxuları Tağayım,
Şirin-şəkər yuxuları Tağayım.
Qız-gəlinlər bulaq üstə gələrdi,
Dərdi-sərin bir-biriylə bölərdi,
Xısn-xısn pıçıl-daşıb gülərdi,
Beş addımdı bulaq bizə, Tağayım,
Səs dolardı evimizə, Tağayım.

Anam səhər işə-gücə qaçardı,
Qapımızı ana nənəm açardı,
«Bala» deyib bizi eşqlə qucardı,
«Nənə qurban» kəlməsiylə, Tağayım,
Sevinərdik gəlməsiylə, Tağayım.

Bəy xanımı Səfurənin odundan,
Heç doymadım sözlərinin dadından,
Oğul dağlı loğman-şair qadından,
Bayatılar dinləmişəm, Tağayım,
Dinlədikcə inləmişəm, Tağayım.

İslam əmi muğamatı xoşlardı,
Tarın səsi bəbəklərin yaşlardı,
O yazdığı şeirlərlə huşlardı,
Nura həsrət gözləriylə, Tağayım,
Çox yanıqlı sözləriylə, Tağayım.

İlk müəllim, bizə Sabir dayımız,
Dərsi bir gün bilməsəydik vayımız,

Döyülərdik qalmaz idi hayımız,
Dərsdən evə dönməz idik, Tağayım,
Necə həlim, dinməz idik, Tağayım?
Evə gəldim taxçamıza çıxardım,
Tapşırılan dərslərimə baxardım,
Şeir oldu elə bərkdən oxardım,
Lap ürəkdən alışardım, Tağayım,
Öz səsimlə yarışardım, Tağayım.

O Mənsurə anamın can kəlməsi,
Tikəsini bizim ilə bölməsi,
O Gülsabah bibimin gənc ölməsi,
Onda gördüm fələk üzün, Tağayım,
Qohumların yaşlı gözün, Tağayım.

Hacıbaba qardaşımın zəhimi,
Dərs zamanı müəllimlik fəhimi,
Uşaqlara hərdən qəfil rəhimi-
Keçənlərdən xoş xatirə, Tağayım,
Tarix olub hər sətirə, Tağayım.

Ağabala atamın mərd ərliyi,
Anamızla saf məhəbbət birliyi,
Atalığı, evdarlığı, dirliyi,
Bir örnəkdir bu günlərə, Tağayım,
Bugünkü toy-düyünlərə, Tağayım.

Nə düşərdi tərs Fərhadın beyninə?

Təzə paltar geyinməzdi əyninə,
Pis gələrdi onun uşaq eyninə,
Qurban olum cəfasına, Tağayım,
Qardaşımın vəfasına, Tağayım.
Xanimənin dodağında gülüşü,
Gül bacımın o nazənin yerışı,
Sehir idi başdan-başa hər işi,
Çox almısan qadasını, Tağayım,
Canlar üzən ədasını, Tağayım.

Mirvarinin şirin-şəkər yeməsi,
Bişmişləri yeməyəcəm deməsi,
Dür bacımın hələ özün öyməsi,
Dəyməz idi heç xətirə, Tağayım,
Ötənlərdən bir xətirə, Tağayım.

Heyran idim Mətanətin nazına,
Qardaşımın yeddi gözəl qızına,
Mən nə deyim, fələk hər kəc yazına?-
Qəribliyə düşdü canım, Tağayım,
Sənlə keçdi ən xoş anım, Tağayım.

Gül anamın cehiz saxsı nehrəsi,
Gəlinimiz Minanın ay çöhrəsi,
Xanımana nənəmin yun cəhrəsi-
Hanalarda çiçəklərdi, Tağayım,
Xalılarda gerçəklərdi, Tağayım.

Oğlanların çırtma vurub oxması,
Uşaqların dambacadan qorxması,
Qız-gəlinin çal-çəpərdən baxması,
Dil-dodağda noğullaşdı, Tağayım,
Xatirələr nağıllaşdı, Tağayım.
Səbirənin hər sözünün ballığı,
Gəlnimizin böyük-kiçik hallığı,
Kənd qızına xas üzünün allığı,
Bir səadət bağışlardı, Tağayım,
Nə müqəddəs baxışlardı, Tağayım?

Neçə-neçə gəlinin dul qalması,
Qarıların yaslarda saç yolması,
Ağacanın tək dam altda olması,
İranın fars, qərrib oğlu, Tağayım,
Bəxti kimi yolu bağlı, Tağayım.

Toydan qabaq qızların cəm olması,
Yunu didib yorğan döşək salması,
Kəndimizin bulaması, dolması,
Ağızlarda dada döndü, Tağayım,
Qohumlar da yada döndü, Tağayım.

O Cəmilə nənə olan somiyə,
Tanış idi sadəliklə hamiyə,
Pişikləri eyləyərək hamiyə,
Tən bölərdi payını da, Tağayım,
Çoxaldardı sayını da, Tağayım.

Kənd məscidi ağzı bağlı olandan,
İmanımız avazıyıb solandan,
Cavanların sərxoş olub qalandan,
Hey boşaldı tabaqların, Tağayım,
Nə yaxşıydı qabaqların, Tağayım?!..
Şəfiqənin qəfil gələn ölümü,
Zalım fələk elyəndə zülümü,
Gördüm ağlar məzar üstə elimi,
Yazıq bibim şamtək söndü, Tağayım,
Göz yaşımız selə döndü, Tağayım.

Xalam oğlu gənc Teyyubun vəfatı,
Cavan ikən nakam olan həyatı,
Bu fələyin qara gələn saati,
Aldı Güllü bacısını, Tağayım,
Verdi bəxtin acısını, Tağayım.

On dörd yaşlı canım xəstə düşəndə,
Ürəyimi yaralıyıb deşəndə,
Zalım əcəl yatağımı eşəndə,
Əzrayılın uzun gördüm, Tağayım,
Başım üstə özün gördüm, Tağayım.

Qazı baba kənddən kəsib gedəndə,
Təpə üstə dam salıb yurd edəndə,
Qocalığı, rəhmətliyi güdəndə,
Onda bildim dünya fani, Tağayım,

Hər can üstə ömür ani, Tağayım.

Qarıların yayma-lavaş yayardı,
Qoşalayıb sonra cüt-cüt sayardı,
Kənddə hərə bir ayama qoyardı,
Ağızlara yaraşardı, Tağayım,
Dildən-dilə dolaşardı, Tağayım.
Dəliqanlı cavanların dəlliyi,
Qocaların çalmaları, belliyi,
Toyda, yasda adamların elliyi,
Ev də evə həyan idi, Tağayım,
Bir-birini sayan idi, Tağayım.

Sərincimiz südlə dolub-daşanda,
Ala inək çöl eşqiylə coşanda,
Süd ocağda qazanlardan aşanda,
Anam bizə söylənərdi, Tağayım,
Sonra gülüb əylənərdi, Tağayım.

Bəzənən də toyxanalar əl-əlvan,
Nüsü dayı olardı cəld, pəhləvan,
Güləşərdi güləşçitək çox rəvan,
Zillənərdi zurna səsi, Tağayım,
Zurnaçının xoş nəfəsi, Tağayım.

Gəlin köçən qızların naz satardı,
Başlarına al örtüklər atardı,
Qaymata belə kəmər çatardı,

Gəlin üzün gizlədərdi, Tağayım,
Bəy evini gözlədərdi, Tağayım...

Novruzgülü torpaq altdan çıxanda,
Buludların bahar gözün sıxanda,
Uşaq ikən mən də dolub baxanda,
Alışardım yellər ilə, Tağayım,
Xoş, müqəddəs illər ilə, Tağayım.
Bayram gəldi elin pilov asmağı,
Torba atıb qapıları pusmağı,
Çərşənbədə damdan qulaq asmağı,
Sancılıb qan yaddaşıma, Tağayım,
Dönüb ürək sirdaşıma, Tağayım.

Aman Allah, elim, obam qanımda,
Ocağımın odu hələ canımda,
Kəndin özü röyalarda yanımda,
Qoynunu aç övladına, Tağayım,
Sal məni də bir yadına, Tağayım.

24-25.03.1998/Neft Daşları

İKİNCİ HİSSƏ

Salırsansa əgər məni yadına,
Yaddaşımı əylə, gətir dadına,
Baş əyirəm pak, müqəddəs adına,
Yansın hər an ocaqların, Tağayım,
Görməyəsen qəm dağların, Tağayım.

Həyacanla qorxulara gəlmişəm,
Şirin-şəkər yuxulara gəlmişəm,
Ətir saçan qoxulara gəlmişəm,
İlhamıma aç yuvanı, Tağayım,
Ciyərimə səp havanı, Tağayım.

Təb xalısın çalarlara tutmuşam,
Yaddaşımda boyaların qatmışam,
Xatirətı can mülkünə çatmışam,
Çıxmışam söz pişvazına, Tağayım,
Qələmimin döz nazına, Tağayım.

Keçmişini birər-birər izlərəm,
Zəmanənin yoxuşların düzlərəm,
Astarına üz tutaram, üzlərəm,
Vaxt atının könlün allam, Tağayım,
Ötənlərə nəzər sallam, Tağayım.

Bəy adımız tarixlərə köçdülər,
Gədə-güdə qanımızı içdilər,
Varımızın çəkisini ölçdülər,
Sən bunlara şahid oldun, Tağayım,
Hamı üçün vahid oldun, Tağayım.

Kərim bəyin iki oğlu var idi,
Hacıağa, Ağabala car idi,
Ad-sanları el-obaya yar idi,
Bu şöhrəti sən də gördün, Tağayım,
Sərvətinin barın dərdin, Tağayım.

Hacı ağa bəyliyin bar-bəhəri,
Yar-yoldaşı Qubanın can gövhəri,
Qonaqlıqda içirdilər zəhəri
Öldürdülər bəy kişini, Tağayım,
Vay etdilər gərdişini, Tağayım.

Bəy xanımı qızlarını götürdü,
Özlərini Quba xana yetirdi,
İzlərini düşmənləri itirdi,
Özün gördün bu ağrını, Tağayım,
Sən bilirsən hər doğrunu, Tağayım.

Ağabala oğlu Məmməd babamdı,
Ondan qalan bizə palçıq, gil damdı,
Dünya özü ağı dolu bir camdı,
Şirini az, zəhəri çox, Tağayım.

Kim deyər ki, heç dərdim yox, Tağayım?!
Ata babam bu dərdlərlə göyərdi,
Pıçılıyla bəy adını öyərdi,
Dönə-dönə baisləri söyərdi,
Keçmişlə çağlayardı, Tağayım,
Bəxtin haqqa bağlayardı, Tağayım.

Mən babamın heç üzünü görmədim,
Nəvələrə can sözünü görmədim,
Adı qaldı, bir özünü görmədim,
Zindanlara düşdü canı, Tağayım,
Əzablardan dondu qanı, Tağayım.

Yaddaşının tarixini əylədi,
Atam mənə yana-yana söylədi,
Zalım zaman bu adları neylədi?
Çox susmusan bu sorğuma, Tağayım,
Olan olub, sən ağrıma, Tağayım.

Əzizlərim bu dünyadan köçdülər,
Əzrayılın zəhər suyun içdilər,
Əbədilik o dünyanı seçdilər,
Sən də buna durub baxdın, Tağayım,
Ürəyimi yaman yaxdın, Tağayım.

Xiffətlərdən bağrıları yarıldı,
Bəy babamın uşaqları qırıldı,
Bədənləri məzarlara sarıldı,

Bu dərdləri sən də bildin, Tağayım,
Gözlərinin yaşın sildin, Tağayım.
Keçmişinə gedib çıxan köküm var,
Bu ölçüdə dağdan ağır çəkim var,
Tarix kimi məlhəm edən həkim var,
Bu həkimin sözü dərman, Tağayım,
Gec-tez haqqa verir fərman, Tağayım.

Qocaların ölüb getdi qalmadı,
Heç birisi bu günlərə qalmadı,
Heç onlardan dilim soraq almadı,
Keçmişləri birər-birər, Tağayım,
Unutqanlıq haqqı gərər, Tağayım.

On səkkizdə Vətən zəfər çalanda,
İstiqlalı al qanıyla alanda,
Pak, üç rəngli bayrağımız olanda,
Bəyli, xanlı bayram etdin, Tağayım,
İyirmüç ay kama yetdin, Tağayım.

Sonra gəldi, bolşevikin havası,
Erməninin müsəlmanla davası,
Dağıldı el-obanın yuvası,
Qana döndü çöllərimiz, Tağayım,
Qara geydi ellərimiz, Tağayım.

Ruslar gəlib, qanımıza susanda,
Ermənilər yurdumuzu basanda.

Dağda, düzdə kolu-kosu pusanda,
Yağı qəlbdə yara açdı, Tağayım,
Arvad, uşaq kənddən qaçdı, Tağayım.
Nənəm çəşib körpəsini atıbmış,
Özün kənddən qaçanlara qatıbmış,
Məmləkətin qara bəxti yatıbmış,
Qarı belə danışardı, Tağayım,
Sonra halı qarışardı, Tağayım.

Xanımana nənəm türkü öyərdi,
Erməninin adı gəldi, söyərdi,
Qaşlarını düyünləyib əyərdi,
Balasını haylayardı, Tağayım,
Yağları vaylayardı, Tağayım.

Qocaların keçmişlərə varardı,
Kərim, Qasım, Sücəddin bəy arardı,
Deyərdilər, başda bəylər durardı,
Böyük-küçük bilinərdi, Tağayım,
Yaşlı gözlər silinərdi, Tağayım.

Kərim bəyin ocağının oduyam,
Harda olsam elə onun adıyam,
Torpağının mən də ağız dadıyam,
Ucalaram şərəfinlə, Tağayım,
Öc alaram sələfinlə, Tağayım.

Sonuncu bəy – Hüseyinalı əmimiz,

Bəylik getdi, soldu tale zəmimiz,
Gədələrə qaldı bəsat gəmimiz,
Ev-eşiyi taladılar, Tağayım,
Qazanları yaladılar, Tağayım.
Səfurən də bəy ərinə ağıardı,
Xanımlığın yada sahib çağları,
Hüseynağa ürəyini dağıardı,
Yas tutardı balasına, Tağayım,
Ocağının qalasına, Tağayım.

Hüseynalı körpüsündən keçəndə,
Keçib kəndin evlərini seçəndə,
Yol uzunluğunu gül-çiçəkdən biçəndə,
Oxşayardın üz-gözümü Tağayım,
Qəlbə məlhəm od-közümü Tağayım.

Seyid Camal ağanın pak məzarı,
Nəzir etsən aparardı azarı,
Azalardı sinələrin ah-zarı,
Qəbir evi nurla dolsun, Tağayım,
Ruhu yurda məlhəm olsun, Tağayım.

Hər Gülsurə bibi kəndə gələndə,
Anasıyla dərdlərini böləndə,
Zemfirası, cavan qızı öləndə,
Dərd bürüdü ürəyini, Tağayım,
Yıxdı könül dirəyini, Tağayım.

Hacıağa əmimin bəy görünüşü,
El içində ağayana yerışı,
Bu fələyin zalımanə gərdişi,
Etdi onu oğul dağlı, Tağayım,
Heç qalmasın qapı bağlı, Tağayım.
O rəhmətlik əmim məni aparmış,
Körpəlikdə xəstəlikdən qoparmış,
Gəlməsəydi, tənə məzar taparmış,
Kəsdiribmiş yanıma da, Tağayım,
Xilas etmiş canımı da, Tağayım.

Deyirlər ki, müharibə başladı,
Başlayanda hər qapını daşladı,
Anaların gözün qanla yaşladı,
Öldü getdi cavanların, Tağayım,
Boş qaldı çox ünvanların, Tağayım.

Papaqlılar evlərindən getdilər,
Qan-qadalı cəbhələrə yetdilər,
Arvad-uşaq necə fəğan etdilər?!
Qatı oldu dumanların, Tağayım,
Qanlı gəldi zamanların, Tağayım.

Ata babam Məmmədi də tutdular,
Tutub elə zindanlara atdılar,
Niyə adın xainlərə qatdılar?
Xəstə gəldi, evdə öldü, Tağayım,
Əzrayıl da üzə güldü, Tağayım.

Qarı, qoca hey Hitleri söyürdü,
Qara xəbər hər qapını döyürdü,
Zalım ölüm boy-buxunun öyürdü,
Çox üyütdü mərdlərini, Tağayım,
Çox artırdı dərdlərini, Tağayım.
O vaxt rusun torpağıyın öldülər,
Tikələrin onlarla tən böldülər,
Evlərinə yüzdən biri gəldilər,
Sitalınçin baş verdilər, Tağayım,
Gözlərindən yaş verdilər, Tağayım.

Anam deyir, aclıq kəsdi amanı,
Elin çıxdı ərşə ahı-amanı,
Bəhram dayı müharibə zamanı,
Neçə aca çörək verib, Tağayım,
Elə ürək-dirək verib, Tağayım.

Kənddə çoxu acından qan qusurdu,
Canavarlar ev-ev qapı pusurdu!
Arvad-uşaq qorxusundan susurdu,
Ot otlardı günlər ilə, Tağayım,
Dərd gələrdi ildən-ilə, Tağayım.

Kənd yoluyla ana, bala gedəndə,
Ac canavar qəfil hücum edəndə,
Sinələrin parçalayıb didəndə,
Bu dərd dildə ağı oldu, Tağayım,

Elin sinə dağı oldu, Tağayım.

Kənd məscidin etdin taxıl anbarı,
Doldu ora neçə illər dən-darı,
Yıxdı bizi İlahinin ah-zarı,
Döydük yasda dizimizə, Tağayım,
Heç gəlmədik özümüzə, Tağayım.
Var əlində İlahinin əsası,
Alır bizdən günbəgündən qisası,
Babı olduq, vallah, sözün qisası,
Açılmadı din qarımız, Tağayım,
Çox qırıldı bəxt sapımız, Tağayım.

Müslüm əmi qızılcayla çarpışdı,
Yandı bədən xəstəlikdən alışdı,
Qızdırmadan gecə halı qarışdı,
Həkim, dərman tapılmadı, Tağayım,
Öldü dərdi çapılmadı, Tağayım.

Meyrənsənin ürəyin qəm böləndə,
Ata nənəm damdan düşüb öləndə,
Atam, əmim yetimliyi biləndə,
Ana deyib haray saldı, Tağayım,
Evlə dolu yetim qaldı, Tağayım!

Tək, köməksiz atam quzu otarmış,
Samanlıqda quzularla yatarmış,
Qurd özünü sürü üstə atarmış,

Canavarı qovlayarmış, Tağayım.
Dəyənəylə hovlayarmış, Tağayım,

Ərsiz qalan gəlinlərin ağladı,
Cavan ikən başa qara bağladı,
Qanlı savaşı qapıları bağladı,
İgidləri aldı qaçdı, Tağayım,
Eli dərdə saldı qaçdı, Tağayım.

Cavanların cəbhələrə getdilər,
Gedib orda yoxa çıxıb, itdilər,
Ruhlarıyla obamıza yetdilər –
Dolandılar yuxularda, Tağayım,
Ahın batdı qorxularda, Tağayım.

O illərin qorxusundan çıxmadıq,
Sinəmizdə qorxu hovun yıxmadıq,
Qibləmizə, Tanrımıza baxmadıq,
Sən də güldün ağlımıza, Tağayım,
Tükürpədən nağlımıza, Tağayım.

İndi Şuşa erməninin əsiri,
Qurub yağı Qarabağda qəsiri,
Özün söylə, ey ocağım, bu sirri?
El yolunda hanı ölən, Tağayım?
Fəğanına varmı gələn, Tağayım?

Kəndimizin qutab, küftə-bozbaşı,

Qazanların bəzəyiydi dəm aşı,
Süfrələrin sayıladı lap başı,
Zəfəranın ətirliydi, Tağayım,
Qonaqların xətirliydi, Tağayım.

Yaymaların üstə bıçaq çəkərdik,
Kəsdiyimiz yerlərə ət tökərdik,
Düşbərəni xırda-xırda bükərdik,
Su qazanda qaynayırdı, Tağayım,
Düşbərələr oynayırdı, Tağayım.

Şorqoğalı, şəkərbura, paxlava,
Səmənindən hazırlanan bərk halva,
Dişimizlə eləyərdi cəng, dava,
Ovcumuzda sızılardı, Tağayım,
Əlimizə yaxılardı, Tağayım.

Anam tabaq içrə xəmir salardı,
Çırpı yığıb, təndirdə od qalardı,
Suyu səpib, odun közün alardı,
Kündələri tez yapardı, Tağayım,
Üz-gözünü od qapardı, Tağayım.

Yayıları təndirin xoş ətiri,

Anaciyim xoş tutardı xətiri,
Yana-yana hər yazdıqca sətiri,
Ürək elə alovlanır, Tağayım,
Atəş düşür, od qovlanır, Tağayım.

Kəndə köhnə qəbirsanlıq yar idi,
Albanların xaç məzarı var idi,
Hər qəbirin daşı bir ah-zar idi,
İtib-batdı keçmişimiz, Tağayım,
Belə oldu hər işimiz, Tağayım.

Əncir, üzüm bağları səf durardı,
Hərə orda özünə ev qurardı,
Doşabları küpələrə vurardı,
Mürəbbəsi, irçalı bol, Tağayım,
Oradan da dənizə yol, Tağayım.

Şura gəldi, hamısını yıxdılar,
Bu bağların axırına çıxdılar,
Öz elində xalqa qultək baxdılar,
Çox dağıldı xanimanlar, Tağayım,
Qayıtmaz ki, keçən anlar, Tağayım?

Kənddən qıraq şimalda bir sədd vardı,
Səddin burnun dəniz suyu ovardı,
Quzuları səddə külək qovardı,
Biz də qorxub hürküşərdik, Tağayım,
Çöldə, düzdə bərkişərdik, Tağayım.

Gilgilçayı dəli-dolu axardı,
Yaz zamanı bərəsini yıxardı,
Şahə qalxıb məcrasından çıxardı,
Uçurdardı çal-çəpəri, Tağayım,
Çay da elə şiltaq pəri, Tağayım.

Sel gələndə döndü nağıl divinə,
Qaçdıq-getdik Gəncalının evinə,
Yazdım bunu xatirələr sevinə,
Çay canlarla güləşirdi, Tağayım,
Uşaq-böyük əlləşirdi, Tağayım.

Kənd yerində Tuğay kəndi olubmuş,
Hansı rüzgar tellərini yolubmuş?
Bəlkə yağ, bəlkə rüzgar dolubmuş,
Adı qalıb, özü yoxdu, Tağayım,
Ocağı yox, közü yoxdu, Tağayım.

Kol dibindən bənövşələr açardı,
Çöllərində dovşanların qaçardı,
Səmalarda şahinlərin uçardı,
Buludların axışardı, Tağayım,
Bir-biriylə baxışardı, Tağayım.

O şıdırğı yağışların yağardı,
Gecələrə pərvanə Ay doğardı,
Zülmətinin boğazından boğardı,
Ulduzların gözləşərdi, Tağayım,
Öz dilində sözləşərdi, Tağayım.

Çəmin içi lil sularla dolardı,
Camışların özün orda bulardı,
Axşam çağı hamı çaş-baş qalardı,
Qamışlığa hay düşərdi, Tağayım,
Camışlara vay düşərdi, Tağayım.

Məzarların çox üst-üstə qazıldı,
Hər məzara bir baş daşı yazıldı,
Tarixinin yol-irizi azıldı,
Ölənlərin unuduldu, Tağayım,
Hər ölənçin qəm uduldu, Tağayım.

Qarıların xəşil-quymaq çalardı,
Səmənini döyüb halva salardı,
Xır-xingalı, ərİştəsi qalardı –
Gündən-günə, aydan-aya, Tağayım,
Xörəklərin gəlməz saya, Tağayım.

Rəfimizə çini kasa düzərdik,
Bir otağı qonaq üçün bəzərdik,
Dam-daşında səliqəlik gəzərdik,

Həyət-baca kürünərdi, Tağayım,
Hər şey təzə görünərdi, Tağayım.

Nov daşında üzümləri əzərdik,
Sonra onu tavalara süzərdik,
Od üstündə irçallarla közərdik,
Mürəbbələr qaldı qısa, Tağayım,
Küpələrdən daşa-daşa, Tağayım.

İnək doğdu anam ağuz sağardı,
Qazanları ocaq üstə yığardı,
Kələkəsi hər kasaya sığardı,
Pendirtəki kəsilərdi, Tağayım,
Kim yeməsə küsülərdi, Tağayım.

Zülmət qaçıb səhər nəfəs dərəndə,
Anam südü ləyənlərə sərəndə,
Günəş qalxıb pəncərəni gərəndə,
İşə-gücə qaçışardıq, Tağayım,
Aritəki uçuşardıq, Tağayım.

Geyinərdik al-qırmızı donları,
İsidərdi bu təzəlik canları,
Yaddaşımda iz qoyan xoş anları,

Heç unuda bilməyirəm, Tağayım,
O zamantək gülməyirəm, Tağayım.

Qonum-qonşu evimizə gələrdi,
Dərdlərini anam ilə bölərdi,
Bir-biriylə pıçılداşıb gülərdi,
Boy-buxunlu gözəllərin, Tağayım,
Harda qaldı o illərin, Tağayım?

Xalidənin gənc qız ikən ölməsi,
Əzrayılın belə vaxtsiz gəlməsi,
Anasının, oy balam, vay kəlməsi!
Tük ürpətdi başımızda, Tağayım,
Sel oldu göz yaşımızda, Tağayım.

Yay gələndə Xəzərə üz tutardıq,
Özümüzü gur sulara atardıq,
İsti qumlar üstündəcə yatardıq,
Heç nə çatmaz ötənlərə, Tağayım,
Xəyalımda bitənlərə, Tağayım.

Şən-sevdağlı günlərimiz ötüşdü,
Çox yaralar ürəklərdə bitişdi,
Ötən ömrün qocalığı yetişdi,
Qəbirlərin gülzarlandı, Tağayım,
Ahılların məzarlandı, Tağayım.

Zinyət xalam uca boylu bir xanım,
Bağlı idi tək qızıyla xoş anım,
O Balaca xanımı qəlb mehmanım,
Əlim yetmir çoxdan ona, Tağayım,
Əhvalıma gəlib yana, Tağayım.

Xanımbacı bibimi qəm yoxladı,
Oğul dərdi ürəyini oxladı,
Gözün yumdu, əbədilik yuxladı,
Rəhmətliyi dərd apardı, Tağayım,
Bu dünyadan tez qopardı, Tağayım.

Atam heç vaxt keçirməzdi namazı,
Divarları dolaşardı avazı,
Ürəklərə yayıladı nəvası,
Diləyərdi cana sağlıq, Tağayım,
Örnək idi dinə bağlıq, Tağayım.

Narınc xala çərəkəni alardı,
Avazıyla məclisə səs salardı,
Hüsrə gələn qadınların dolardı,
Bir səs ilə ağlaşardı, Tağayım,
Ruhlar ilə bağlaşardı, Tağayım.

Gecə sıxıb köynəyini sərərdi,
Ulduzları göydən bir-bir dərərdi,
Ay zülmətin qollarını gərərdi,
Baş balısa atıladı, Tağayım,
Səhərədək yatıladı, Tağayım.

Nehrəmizə anam qatıq tökərdi,
Ağzın bərk-bərk sələ ilə bükərdi,
Çalxalayıb yağın üzə çəkərdi,
Yırğalayıb oldurardı, Tağayım,
Yağ bardağın doldurardı, Tağayım.

Quzuları qoyunlardan alanda,
Haraylayıb küzülərə salanda,
Qarıların süddən qatıq çalanda,
Bıçaq vursan kəsilməzdi, Tağayım,
Heç üstündə əsilməzdi, Tağayım.
Deyirlər ki, quleybanı gələrdi,
Qap-bacanı döyüb üzə gülərdi,
Qız-gəlinlər qorxusundan ölərdi,
Tük ürpədən nağılları, Tağayım,
Ram edərdi ağılları, Tağayım.

Oğlanların çilingağac oynardı,
Nərlər kimi qaçışardı, qaynardı,
Anaların başı işdən aynardı,
Balaların səsləyərdi, Tağayım,
Ürəkdə eşq bəsləyərdi, Tağayım.

Gəncliyimiz ötdü, keçdi neylədik?
Sevdamıza canı qurban eylədik,
Bir-birinə can deyib, can söylədik,
Yaman ötdü illərimiz, Tağayım,
Yetişmədi dillərimiz, Tağayım.

Ötənlərə ağı deyən neyimsən,
Ürəyimdə taqətimdən, heyimsən,
Xəyalları sərxoş edən meyimsən,
Qoy dolanım mən başına, Tağayım,
Qurban olum dam-daşına, Tağayım.

Anam sacı ocaq üstə qoyardı,
Kündələri əl içində oyardı,
Lavaşının iyin ərşə yayardı,
Unutmaram ocağını, Tağayım,
Könlə məlhəm qucağını, Tağayım.
Bişən zaman isti təndir çörəyi,
Ətri ilə məst edərdi ürəyi,
Qızardı qadınların biləyi,
Yanaqları al olardı, Tağayım,
Bişən çörək bal olardı, Tağayım.

Təndir üstü qarılarla dolardı,
Bir-birinə sözlə həyan olardı,
Çörəklərin ətri günlə qalardı,
Nemət idi qarnımıza, Tağayım.

İy dolardı burnumuza, Tağayım,

Sübh gözünü açar-açmaz durardıq,
Səsimizi başımıza vurardıq,
Hörükləri ufa-ufla darardıq,
Tez məktəbə yollanardıq, Tağayım,
Gündəliklə qollanardıq, Tağayım.

Ətirənin, Rəhilənin gülüşü,
Həlīmənin, Şükufənin yerışı,
Elmiranın möcüzəydi hər işi,
Nəğiyməydi can sirdaşım, Tağayım,
İndi kimlə pıçıldaşım, Tağayım?

Qocaların onda hələ sağ idi,
Məktəbimiz bizə pak ocaq idi,
Hamımızın kef-damağı çağ idi,
Uşaqlığım şirin-şəkər, Tağayım,
Yuxulara mənə çəkər, Tağayım.
Sınıfimizin vardı bircə Şakiri,
Oxumağa həvəslidi fikiri,
Dalaşanda heç yox idi məkiri,
Biliyi də yeddi qatdan, Tağayım,
Niyə çıxmır heçnə yaddan, Tağayım?

Atam axşam gündəliyi açardı,
Beş görəndə sevincindən uçardı,
Dilimizdə kitablar od saçardı,

Elmimizi daşdırardı, Tağayım,
Zirvələri aşdırardı, Tağayım.

Kitabxana uşaqlarla dolardı,
Kitab üstə mərəkələr salardı,
Bir-birinin yenə könlün alardı,
Yamanlığı üşüdərdik, Tağayım,
Can deyib, can eşidərdik, Tağayım.

Bir səadət oxum dəydi daşlara...
Gözüm batdı ahlara boğan yaşlara,
Qar ələmiz saça, telə, qaşlara,
Uşaqlığı məndə gəzmə, Tağayım,
Qonaq olsam könlü üzmə, Tağayım.

Əqrəb qaçır suya həsrət sel kimi,
Saatlarım ayrılırlar yel kimi,
Nə var söylə, cana şirin el kimi?
Ürəyimi saldın közə, Tağayım,
Çox açmışan qoynu bizə, Tağayım.
Ayazının şaxtasında donmuşam,
Qış gələndə yay-yazını anmışam,
Sevgililik mən oduna yanmışam,
İstəyimi gətir yada, Tağayım,
Çox alışırsan düşən oda, Tağayım.

Məhəbbətin ürəyimdə daşırdı,
Dəli tək dağdan, dağdan aşırıdı,

Qövr eləyən yaramı dərd qaşırdı,
Eyləmədin buna çarə, Tağayım,
Sağalmayır demə yarə, Tağayım.

Uzaq düşmüş xatirələr uyudu,
Kirin-kirin yaman məndən soyudu,
Xulyaların nə dərin bir quyudu?
Düşüb qalıb zamanlarım, Tağayım,
Pozulubdu səhmanlarım, Tağayım.

Bədnəzərin yaman gördüm üzünü,
Camışımız vurdu yerə özünü,
Onda bildim kəsərdə el sözünü,
Ahı çıxdı yerə-göyə, Tağayım,
Fəryadını boğdu pəyə, Tağayım.

Yamanların, nisgillərin ağladı,
Ürəyimdə köç salıb, söz bağladı,
Közün atıb bağrım-başın dağladı,
Ötənləri harayladı, Tağayım,
Misra-misra sarayladı, Tağayım.
Seyidriza, qərib Məmməd İrandan,
Ayrılıq da dilə düşür sorandan,
Çalışdılar işdə ala-torandan,
Üzlərinin nisgilləri, Tağayım,
Açılmadı müşgülləri, Tağayım.

Cənub dərdi qəlblərini oxladı,

Ayrılıqlar ürəklərin qoxladı,
Gözlərində həsrətləri yuxladı,
Vətən eşqi olmur talan, Tağayım,
Kimdir onu qəlbədən alan, Tağayım?!

Cahan nənə tez-tez bizə keçərdi,
Anam onla dərdləşib çay içərdi,
Zalım ölüm cana yovuq nə çərdi?
Aldı-qaçdı qocaları, Tağayım,
Qaldı tüstü bacaları, Tağayım.

Səfurəylə Banu uşaq tutardı,
Doğulanla bir somyədə yatardı,
Ursu nənə tez haraya çatardı.
Əsəbləri darıladı, Tağayım,
Nəvələrlə sorulardı, Tağayım.

Fərrux nənə sakit-səssiz gəzərdi,
Qonşuluqda bizi eşqlə süzərdi,
Laylasına şirin-şəkər düzərdi,
Nəvələrin oxşayardı, Tağayım,
Söz özü də baxşa yardı, Tağayım.
Aynisənin kəndə qonaq gəlməsi,
Yun corabda rəngli naxış ilməsi,
Hər milinin öz dilini bilməsi,
Cəhrəsiylə oxunardı, Tağayım,
Barmaqlarla toxunardı, Tağayım.

Mirfeyzulla-Seyidkübra ocağı,
Zəlil Bahar o evdən bir qəm dağı,
Nəzir edən tez tapardı xoş çağı,
Peyğəmbərin nəsilidi, Tağayım,
Müqəddəslər əsilidi, Tağayım.

Səriyyənin, Gülzadanın zəhməti,
Üzlərində mehribanlıq neməti,
Atamızın xalalara hörməti,
Dodağında səslənərdi, Tağayım,
Qəm sozalıb, süslənərdi, Tağayım.

Rübabənin o oğulsuz harayı,
Tək dam altda uğuldayan ah-vayı,
Qurtarmırdı dərdlərinin heç sayı,
Qəmi ərşi qarşıyırdı, Tağayım,
Qəm özü də yansıyırdı, Tağayım.

Həmayılın haray-həşir salması,
Gur səsiylə yaddaşımnda qalması,
Örtüyünü düngə vurub çalması,
O, anama əmiqızı, Tağayım,
Söndü getdi bəxt ulduzu, Tağayım.
Əlkiramın qəfil gələn qəm yası,
Yetim qaldı arvadı, üç balası,
Bibim oğlu Paşa oğul qalası,
Tahirənin yaşın gördüm, Tağayım,
Dərdə düşmüş başın gördüm, Tağayım.

Cabir dayım heyvanları döyərdi,
Cəbirliyi xatirimə dəyərdi,
Əsəbləşib it-pişiysi söyərdi,
Mən də ondan yan qaçardım, Tağayım,
Ürəyimə dərd açardım, Tağayım.

Rıza əmi atamın qan qohumu,
Dava etdi ərşə atdı ahımı,
Dodağımda qopartdı gah-gahımı,
Atam ilə yollaşmadı, Tağayım,
Doğma təkı ballaşmadı, Tağayım.

Abdullanı çox davada olması,
Almanyada əsir düşüb qalması,
Mehrin bizim kəndimizə salması,
O, almanla rusu söydü, Tağayım,
Ömrü boyu haqqı öydü, Tağayım.

Qaraçöpü yığıb şələ bağlardıq,
Çətin işin sinəsini dağlardıq,
İlan gördük qorxub, hürküb ağlardıq,
Şələ çiyini ağrıdardı, Tağayım,
Ahımızı bağrıdardı, Tağayım.
Qaçıb çaya tor torbalar atardıq,
Xırda çapaq balıqları tutardıq,
Quru biyan yığıb ocaq çatardıq,
İsidərdik əlimizi, Tağayım,

His tutardı telimizi, Tağayım.

Sünbülləri kombayınlar biçərdi,
Biçinçilər ayran, qatıq içərdi,
Xəzər üstən günəş dağa keçərdi,
Qız-oğlanlı toplanardıq, Tağayım,
Əkin boyu saplanardıq, Tağayım.

Kəndçilərin bərəkətlə yaşardı,
Zəmilərin dənə aşıb-daşardı,
Sünbüllərin boyumuzdan aşardı,
Hürkə-hürkə dən yığardıq, Tağayım,
Bir-biriylə tən yığardıq, Tağayım.

Kolanılı Məmmədbağır at üstə,
Qırmancını haylayardı ahəstə,
Qarovulçu peşəsinə lap xəstə,
Bizi atla qovlayardı, Tağayım,
Dilə tutub tovlayardı, Tağayım.

Kisəmizdə başsağılar daşardı,
Doldurduqca kisələrdən aşardı,
Gözətçinin səsi qızıb coşardı,
Üstümüzə kükrəyərdi, Tağayım,
Kisə beli lap əyərdi, Tağayım.
Şığıyaraq üstümüzü alardı,
Qovub atla kisəmizi çalardı,
Zəhmətimiz gözətçiyə qalardı,

Ot içinə bükülərdik, Tağayım,
Ağlaşaraq əkilərdik, Tağayım,

Uşaqılıq da tezcə gəlib ötüşdü,
Biz böyüdük, gənclik çağı yetişdi,
Bəxtimizə üzümlükdə iş düşdü,
Tale yolum ordan keçdi, Tağayım,
Karvan-karvan ömür köçdü, Tağayım.

Bağlarında meynələrin bol idi,
Qız-gəlinin taleyinə yol idi,
Ağır bədən sızıldayan qol idi,
Zəhmətlərə bürünürdük, Tağayım,
İlan tək sürünürdük, Tağayım.

Məmmədbağır Səliməni yanladı,
Bizim sıra dala qalıb anladı,
Üzün tutub bəy adımı danladı,
Əyilmirsən dedi mənə, Tağayım,
Bu təpkilər nəydi mənə, Tağayım?

Bəy adını başımıza qaxdılar,
Hər addımda bizə qara yaxdılar,
Adımıza eldə ögey baxdılar,
Bu ağrını bizlə çəkdin, Tağayım,
Ocaq yaxan közlə çəkdin, Tağayım.
Qadınların əli suluq atardı,
İşdən sonra belə şələ çatardı,

Qız-gəlinlər şələ altda yatarı,
Bu əzabın özün gördüm, Tağayım,
Hər naqısın üzün gördüm, Tağayım.

Cərgə-cərgə qızlar kətmən vurardı,
Kim yoruldu, nəfəs alıb durardı,
Məmmədbağır o saat vay qurardı,
Şırım açdı bağırimda, Tağayım,
Bunu daddım ağırimda, Tağayım.

Gəlinlərin dözmüb bala salması,
Qəzəblənib bu zülümdən dolması,
Üzlərində gözəlliyin solması,
Ağarardı tellərində, Tağayım,
Əzablıydı illərin də, Tağayım.

Həlmə xala un daşını salardı,
Buğda töküb ondan yarma alardı,
Daşın səsi aləmə səs salardı,
Sıyığından ətir qalıb, Tağayım,
Ürəyimdə xətir qalıb, Tağayım.

İmamilin ağıryana olması,
Xanım kimi xətirləri alması,
Banu ilə birgə günü qalması,
Düşdü elə ağızlara, Tağayım,
Mən də saldım kağızlara, Tağayım.
Qab-qacağı bulaq üstə yuyardıq,

Bir-birini pıçhapıçla duyardıq,
Anamızın gözün yolda qoyardıq,
Uşaqlığa qarışardın, Tağayım,
Könlümüzə sarışardın, Tağayım.

İsmayılın su maşını gələrdi,
Arvadların bəxti üzə gülərdi,
Su üstündə əsəblər də mələrdi,
Vedrləri tez qapardıq, Tağayım,
Uzun yolu su apardıq, Tağayım.

Ağrın keçib ürəyimdən aşardı,
Yaddaşımda xatirələr yaşardı,
Uşaq ikən şadlıqlarım daşardı,
Boy verərdi başım üstən, Tağayım,
Oxşayardın məni pəstdən, Tağayım.

Yay öz köçün gün üstünə çatardı,
El-camaat dam üstündə yatardı,
Gecə oldu yastığa baş atardı,
Xəzər yaman guruldardı, Tağayım,
Fırtınanı gur udardı, Tağayım.

Yağış oldu palçıq damlar damardı,
İşin qoyub hamı dama cumardı,
Ayaq altda çatlar damar-damardı,
İş-gücümüz ötüşməzdi, Tağayım,
Dinliyimiz yetişməzdi, Tağayım.

Axşam anam lampa üstə əsərdi,
Lampamızın piltəsini kəsərdi,
Əl vursaydıq yaman bizdən küsərdi,
İşığımız korlaşardı, Tağayım,
Göz tutulub, kor aşardı, Tağayım.

Dəryazlarla ot biçilib dolardı,
Adamların yabaları olardı,
Həyətlərdə tayaları salardı,
Zəhmət üzdə qırışardı, Tağayım.
İşlər yazda qarışardı, Tağayım,

Zaman ötdü, uşaqların yekəldi,
Sinələrdən min bir qayğı dikəldi,
Gəncliyimiz qapı açdı, tez gəldi,
Saldı bizi cığırlara, Tağayım,
Tale gülməz fağırlara, Tağayım.

Obaşdandan xoruz banı başlardı,
Yatanların qulaqların daşlardı,
Səhər şəhi bağ-bağatı yaşlardı,
Qaranlığın içi şərđi, Tağayım,
Sübhümüzə gün düşərdi, Tağayım.

Nöhəddin də al şərəbdən içərdi,
Lenini çox söyüb səddi keçərdi,
O da, bir gün bu dünyadan köçərdi,
Sən ki, buna şahid oldun, Tağayım,

Ölənələrə saç da yoldun, Tağayım!...
Zaman elə uçub-gedən quş oldu,
Hər ömürün payızında qış oldu,
Cavan canım qürbətlərə tuş oldu,
Burnumuzun ucu göynər, Tağayım,
Səndən ayrı düşən neynər, Tağayım?

Gəldi, getdi uşağlığın havası,
Sızıltıtək qaldı qəlbdə davası,
Candan çıxmaz heç bir kəsin yuvası,
İyi gələr yellər ilə, Tağayım,
Könlümdəsən illər ilə, Tağayım.

Ev-eşikli oldu bacı-qardaşım,
Dərdlərinə girdi, çapdı çox başım,
Qələm oldu ömürlə can yoldaşım,
Belə yazdı qədər mənə, Tağayım,
Agah etdim bunu sənə, Tağayım.

Ata evdə çox qızların qarıdı,
Ər evində bəxti olan yarıdı,
Ömürümüz də Rəbb əlində darıdı,
Səpdi, biçdi, hissə-hissə, Tağayım,
Tuş olmasın heç kim pisə, Tağayım.

Cavanların vaxt yetəndə toy etdi,
Səadətlə elə, yurda hay etdi,
Sinələrdə sevincləri çay etdi!.

Özün gördün nəşələrin, Tağayım,
Canda şadlıq guşələrin, Tağayım!...
İzlərinə, cığırında itmədim,
Könlə düşməz haya-hoya getmədim,
Mən bülbüləm, qazlartəki ötmədim,
Sən bilirsən vüqarımı, Tağayım,
Soya olan ilqarımı, Tağayım.

Əzizlərim döndü oldu yad mənə,
Hey verdilər kədər dolu dad mənə,
Bu ömrümü etdilər heç zad mənə,
Hıçqırtılar qəlbə yatdı, Tağayım,
Yaxşı-yaman, bu həyatdı, Tağayım.

Bir kimsəni təbimək yar bilmədim,
Ömür ötdü, vaxtını dar bilmədim,
Qələmimi kağıza bar bilmədim,
Misralarım aman etdi, Tağayım,
Bu amanı yaman etdi, Tağayım.

Qönçə-qönçə güllərində ətir var,
İstək olsa, sevgi dolu xətir var,
Şerlərdə hicran dolu sətir var,
Sən də doğdun xətirərdən, Tağayım,
Boylanırsan sətirlərdən, Tağayım.

Xıdırzində uca dağlar başında,
Yuyunardı buludun göz yaşında,

Qarıların nəziri dam-daşında,
Boylanardı kəndə sarı, Tağayım,
Yox edərdi ahı-zarı, Tağayım.

Kənd yerinin adı Tuğay, deyildi,
Gözüm açdım Tuğay-Tağay deyildi,
Qocaların dillərində öyüldü,
Adı qalıb, özü hanı, Tağayım?
Kim dağıdıb bu ünvanı, Tağayım?

Ürəyimdə acılarım vay kimi,
Tuşlanıbdı ürəyimə yay kimi,
Yerdən qopub göyə dəyir hay kimi!
Bu hayımı sən də oxu, Tağayım,
Sinəni çək, dəyər oxu, Tağayım!

Sənlə olan günlərim bir yuxudu,
Bu yuxunu tale mənə oxudu,
Burunumda qalan şirin qoxudu,
Xoş qoxudan boylanırsan, Tağayım,
Başım üstə haylanırsan, Tağayım.

İndi mənə daha izzət vermirsən,
Keçənlərtək artıq ləzət vermirsən,
Peymanıma bir yolluq qət vermirsən,
Damağımda qaldı dadın, Tağayım,
Ürəyimdən çıxımır odun, Tağayım.

Gəlin gəldi, ata evim yadlaşdı,
Ötən günlər ağzımızda dadlaşdı,
Ürəyimdə bu ağrılar odlaşdı,
Yad qızının varmış üzü, Tağayım,
Qaçaq saldı evdən bizi, Tağayım.

Günlər zəhər tökür qeylü-qalıma,
Mən yanırım, sən də bir yan halıma,
Qoca anam gözün dikib yoluma...
Bu sinəmdən dur gəl qopar, Tağayım,
Ürəyimi ora apar, Tağayım.

Səsimizi, sədamızı itirdik,
Çol-çocuğa əmrimizi itirdik,
Sevda dolu ömrümüzü itirdik,
Nə tez ötüşdü hünər çağı, Tağayım?
Ötən günlər oldu ağı, Tağayım.

Yaz ayının çiçəkləri açdılar,
Ətirləri burnumuzda saçdılar,
Yay gəlməmiş bağ-bağçadan qaçdılar,
Bihuş etdi məni halın, Tağayım,
Bu olaydı qeylü-qalın, Tağayım.

Yaxşılığı ağlatdılar qul kimi,
Etibarı xərcledilər pul kimi,
Rəbb hər ömrü ötüb keçdi yol kimi,
Bizdən qaldı yaxşı-yaman, Tağayım,
Hər kəsə də gülmür iman, Tağayım.

Pak atamın – Ağbalanın vəfatı,
Yetimliklə qəmə batan həyatı,
Yaman çapdı Əzrayılın bəd atı,
Aldı qaçdı əzizimi, Tağayım,
Necə бүkdü dərd dizimi, Tağayım?!

Atam getdi, şanı getdi əlimdən,
Xoş növraqılı anım getdi əlimdən,
Elə bil ki, canım getdi əlimdən,
Sən ahımın özün gördün, Tağayım,
Ürəyimin közün gördün, Tağayım.

Zalım fələk dərdlərimi çözmədi,
Əzabları ürəyimdən üzmədi,
Mənim kimi ata deyib gəzmədi...
Atamlaydı dadın-duzun, Tağayım,
Dərdin ağır, dərdin uzun, Tağayım!

Əmim qızı Hüsniyyənin ölümü,
Məyus etdi qara xəbər elimi,
Çox yandırdı ağı deyən dilimi,
Bəy əmimin xanım qızı, Tağayım,

Nə dəhşətli oldu yazı, Tağayım?!

Hər Gülbanı bibim qardaş deyəndə,
Ağrı-acı ürəyini yeyəndə,
Zalım əcəl qəlb qapısın döyəndə,
Bağrım-başı parçalandı, Tağayım,
Gözlərimə qan calandı, Tağayım,

Səkinən də itğilərə dözmədi,
Yazıq bibim ömür köçün sezmədi,
Yığın-yığın ağırları çözmədi,
SİNƏSİNDƏ QƏM DAŞIRDI, Tağayım,
Qürbət eldə can tapşırırdı, Tağayım.

Bəy babamın balaları getdilər,
Üzü soyuq məzarlara yetdilər,
Keçən günlər niyə belə ötdülər?
Heç qayıtmaz bir də geri, Tağayım,
Onlar ölü, biz də diri, Tağayım.

Ölənlərin ah-vayla can verəndə,
Zalım əcəl cismidən can dərəndə,
Göz yaşını bəbəklərə sərəndə,
Göy üzünü bulud aldı, Tağayım,

Gözüm yurdda, eldə qaldı, Tağayım.

Atam öldü, ev-eşiyi yad oldu,
Ağzımızda ondan qalan dad oldu,
Qardaşım da, şükür, soya ad oldu,
Bu ad üçün can verərəm, Tağayım,
Damarımdan qan verərəm, Tağayım.

Ata evim çox elədi dərd mənə,
Bu ağrını etmədi namərd mənə,
Ömür ki var, oldu sirli nərd mənə,
Günlərimi zər tək atdı, Tağayım,
Ötənlərlə birgə batdı, Tağayım.

Əzizlərim ürəyimi təklədi,
Könülümü kədər üstə köklədi,
Yəqin istək nəsillədi, köklədi,
Mən də bunu daddım belə, Tağayım,
Xəyallarım döndü yelə, Tağayım.

Gənclərimiz kənddən çıxıb getdilər...
Bəziləri arzulara yetdilər,
Bəziləri arzudan yan ötdülər,
Sən onları qarşıladın, Tağayım,
İstəyini aşıladın, Tağayım.

Deyirlər ki, şəhər ağı alandı,
Parlaqlığın ürəklərə salandı,

Yurdun eşqi sinələrdə qalandı,
Mən bu eşqi səndə duydu, Tağayım,
Mehrinə də qəlbə qoydu, Tağayım.

Sevda dolu günlərimiz ötüşdü,
Könlümüə gah sevinc, gah qəm düşdü,
Hər anı da başa vurmaq bir işdi,
İşlərimiz çox dolaşdı, Tağayım,
Hicran gəlib başdan aşdı, Tağayım.

Sevdiklərim çox etdilər naz mənə,
Dərdləri bol, sevincləri az mənə,
Qəlbim oldu simi qırıq saz mənə,
Mən bunları sadaladım, Tağayım,
Yaddaşında qalsın adım, Tağayım.

Yaltağlığı, məddahlığı aldılar,
Bir dəb kimi kitablara saldılar,
Ürəklərdə bu adla da qaldılar,
Hər düz sözün xeyrinə çıx, Tağayım,
Təmizliyin seyrinə çıx, Tağayım.

Saldım sənənin pak adını kitaba,
Sığışasan haqq tarixlə hesaba,

Zaman bənzər ət doğrayan qəsaba,
Bu ömrümü alıb kəsər, Tağayım,
Mən gedərəm qalar əsər, Tağayım.

Yolun gedib gələnlərə astana,
İltifat et şagirdinə, ustana,
Çevirdim ki, pak adını dastana,
Bir sənə də qiymət olsun, Tağayım,
Qoy adına hörmət olsun, Tağayım.

Dədə yurdum, atamın od ocağı,
Aç balana ana kimi qucağı,
Göstərməsin Tanrı sənə qəm dağı,
Nağıllaşan, sehirləşən, Tağayım,
Xəyallaşan, seyirləşən, Tağayım.

Bir gələydim, dolanaydım boynuna,
Sığınaydım doğma, isti qoynuna,
Qatışaydım mən uşaqlı oynuna,
Bağ-bağçadan gül üzəydim, Tağayım,
Tellərimə bir düzəydim, Tağayım.

Gəl söyləmə oxumurlar şeiri,

Şeir olub ağılımın seyiri,
Çox deyirlər nədir mənə xeyiri?
Xeyirimi güdməmişəm, Tağayım,
Heç dalınca getməmişəm, Tağayım.

Ömür-günün keçib cana rişəsi,
Uzun yolda ya qəmi, ya nəşəsi,
İstəyinin qəlbə girib tişəsi,
Ötənləri qoymur yatsın, Tağayım,
Kədərinin adı batsın, Tağayım.
Sinəmdəki acılarım selləndi,
Yellənçəktək ruhi-canım yelləndi,
Xəyallarım birər-birər dilləndi,
Dərd alanda ürəyimi, Tağayım,
Doğdu ilham mələyimi, Tağayım.

Yeddi qurşaq göylərini çalanda,
Buludların qovub yerin alanda,
Gilavarın ovqatında qalanda,
Məhlərini oxşayardı, Tağayım,
Füsnükarlıq baxşa yardı, Tağayım.

Sevda yolun çəməninin içiydi,
Uşaq könlüm bir dəlicə keçiydi,
Zamanımın yaman biçə-biçiydi,
Ocağında keçdi ömür, Tağayım,
Doğumumuz haqdan əmir, Tağayım.

İndi səni yuxularda gəzirəm,
Ayrılıqla ürəyimi üzürəm,
Yenə, Vallah, bu tağda mən dözüürəm,
Sarialıram həsrətindən, Tağayım,
Ayrı olmaz can bətnindən, Tağayım.

Sənlə olan ötən ömür yaz mənə,
Sənsiz keçən bu günlər ayaz mənə,
Nə dərdin var götür məktub yaz mənə...
Ocaq çatım ürəyimdə, Tağayım,
Kükürəsin təb mələyim də, Tağayım.
Şadımın atəşindən odlaşmış,
Ayrı düşüb, demə sənə yadlaşmış,
Məhəbbətin həsrətindən dadlaşmış,
Haqqa duam, təmiz havam, Tağayım,
Elim-axşam, yurdum-yuvam, Tağayım.

26. 01. 2002 - 8. 03 2006.
Neft Daşları

MÜƏLLİF HAQQINDA

Kərimbəyli Şirin xanım Ağabala qızı (ədəbi təxəllüsü Şadiman) 2 sentyabr 1955-ci ildə Dəvəçi bölgəsinin (indiki Siyəzən) Tağay kəndində anadan olub. Doğulduğu kənddə səkkizillik məktəbi, sonra Siyəzən şəhər 2№-li orta məktəbini bitirib. Ali təhsilini Bakı Dövlət Universitetində 1978-83-cü illərdə başa vurub. 1992-ci ildə Jurnalistlər Birliyinin nəzdində Jurnalist Sənətkarlığı İnstitutunun məzunu olub. Ədəbi fəaliyyətlə məşğuldur. 1991-ci ildə «Ürək niyə ağrıyır-san?» ilk şeirlər toplusu Azərənəşirdə işıq üzü görüb. 1992-ci ildə Türkiyədə silsilə şeirləri «Çağdaş Azərbaycan şeiri Antalogiyası» kitabında çap olunub. 1999-2000-ci ildə «Çəkənə qəm dünya, çəkməyə nə dəm dünya» adlı 400 səhifəlik, 2002-ci ildə 565 səhifəlik «Kiminə acı dünya, kiminin tacı dünya» adlı iri həcmli kitabları çapdan çıxıb. Şirin xanım Kərimbəyli Şadimanın 2007-ci ildə 742 səhifəlik «Ağıla bəhər dünya, ürəyə qəhər dünya» adlı iri həcmli kitabı çapdan çıxmışdır. Müəllifin 2008-ci ildə 292 səhifəlik «Seçmələr» şeirlər toplusu işıq üzü görüb.

Bu şeirlər və poema şairənin çapdan çıxmış kitablarından yığılıb araya-ərsəyə gəlmişdir. Və yenə də həmin il, Şirin xanımın şairə Dilarə Girzanlının həyat və yaradıcılığına həsr etdiyi publisist ovqatlı «Məni illərdən soruşun» kitabı çap olunub. Ədəbi-bədii orqan olan «Kredo» qəzetinin baş redaktoru, şair, ədəbi-tənqidçi Əli Rza Xələflinin «Adı Şadiman olanın...» publisist kitabı 2009-cu ildə çapdan çıxıb. Kitab şairənin həyat və yaradıcılığında bəhs edir. Həmin il şairənin «Ürək niyə ağrıyırsan?» və «Çəkənə qəm dünya, çəkməyənin dəm dünya» kitabları birlikdə «Dünya mənə tanış gəlir» adı altında təkrar nəşr olunub. Əli Rza Xələflinin şairənin «Burdan bir atlı keçdi» poemasına həsr etdiyi «Axtala əfsanəsi» adlı ədəbi-publisistik kitab çapa hazırlanır. Jurnalist-publisist Nəzirməmməd Zöhrablinin (Quluyevin) «Üçrəngli bayrağa bürünmüş şairə» publisistik kitabı Şirin xanım Kərimbəyli Şadimanın çoxşaxəli yaradıcılığında bəhs edir.

Şairə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

MÜNDƏRİCAT

1. «Tağayım» (1-ci hissə)3
2. «Tağayım» (2-ci hissə) 13
3. Müəllif haqqında51

Şirin xanım Şadirman Kərimbəyli
(*Kərimbəyli Şirin xanım Ağabala qızı*)

TAĞAYIM

Dizayn və tərtibat:
Rahilə Məmmədova

Çapa imzalanmışdır: 07.06.2010
Kağız formatı: 70x100 1/32
Həcmi: 1,75 ç.v.; Sifariş: ; Sayı: 500

«**ADİLOĞLU**» nəşriyyatında
nəşrə hazırlanmış və çap edilmişdir.
Ünvan: Bakı şəh., Şərifzadə küçəsi, 202
Tel.: 498-68-25; 418-68-25; 433-00-43
E-mail: adiloglu2000@gmail.com

